

entuzjaści edukacji

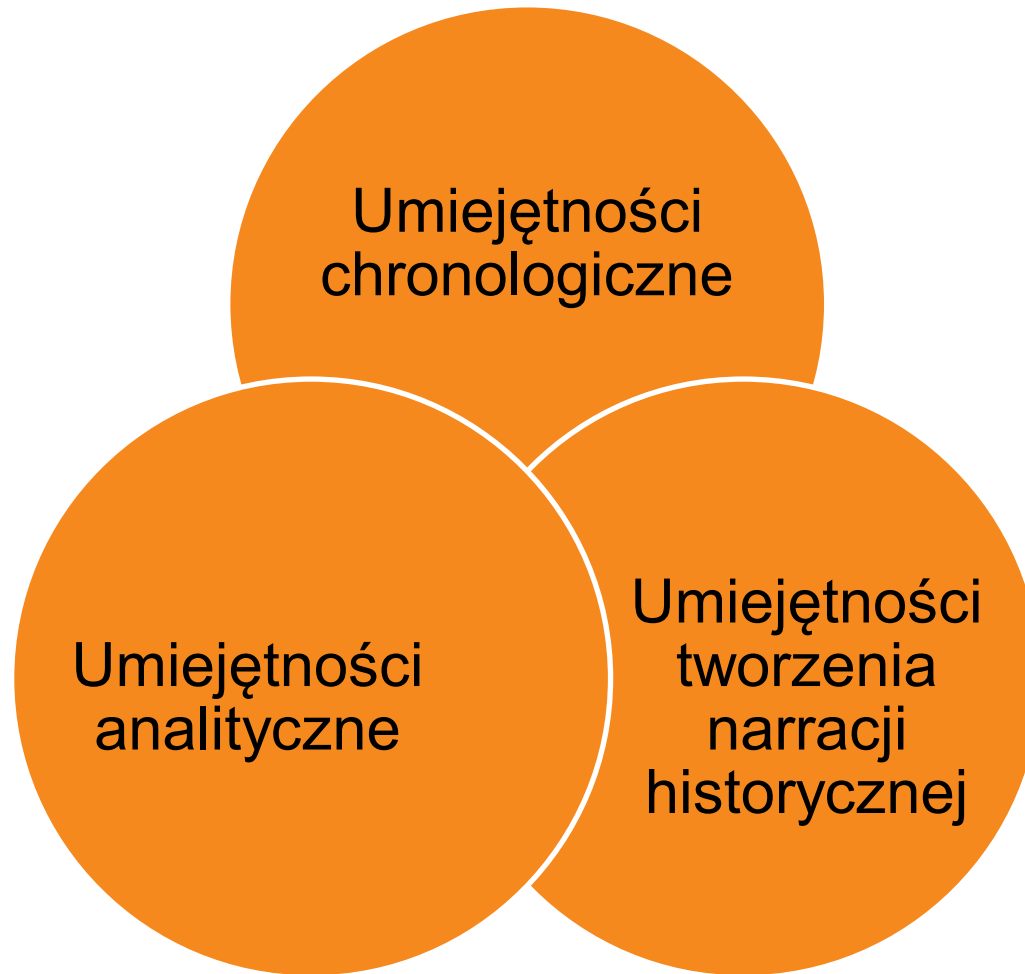
Badanie umiejętności historycznych absolwentów gimnazjum

Jakub Lorenc
Krzysztof Mrozowski

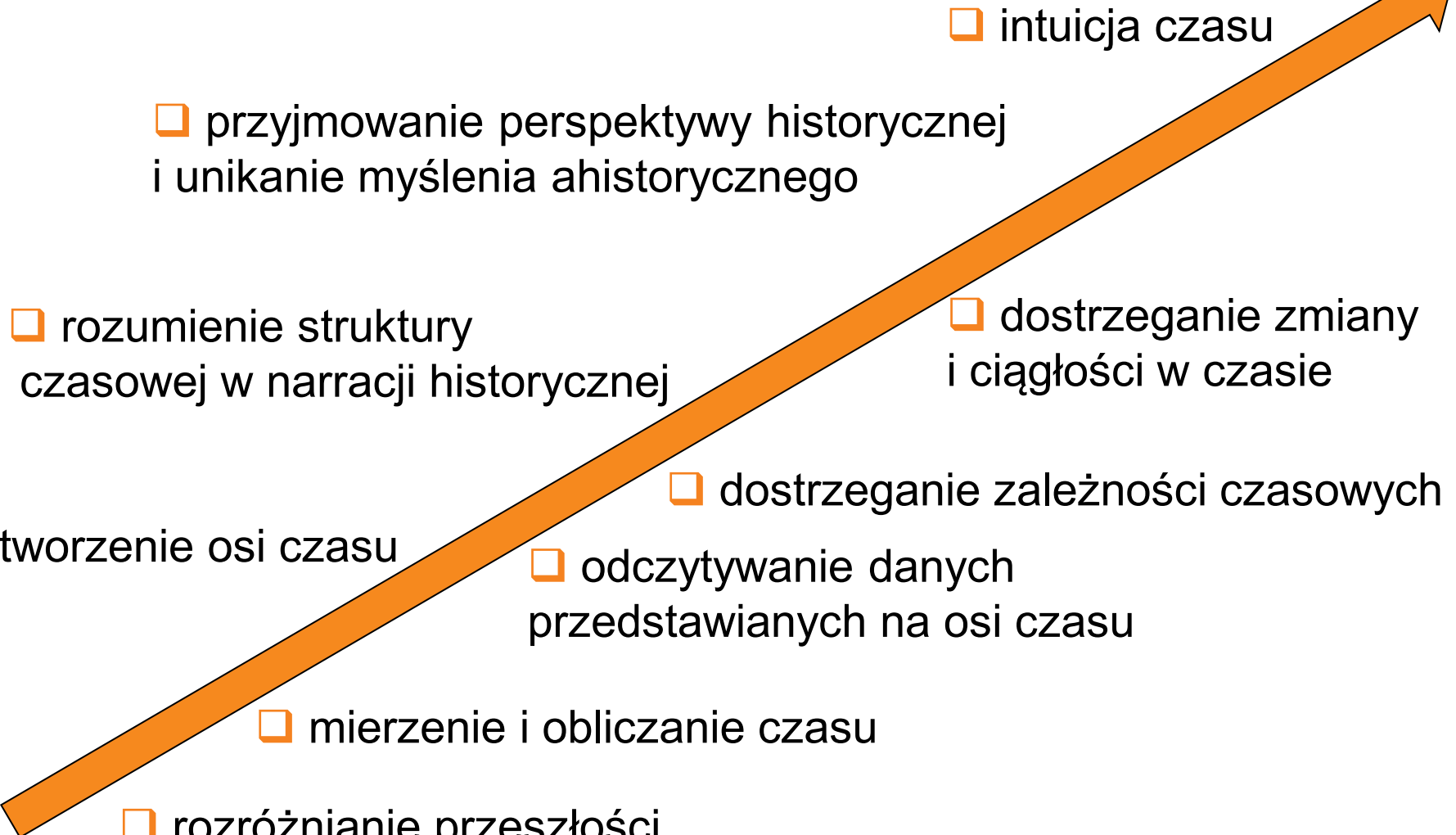

Co to są umiejętności historyczne?

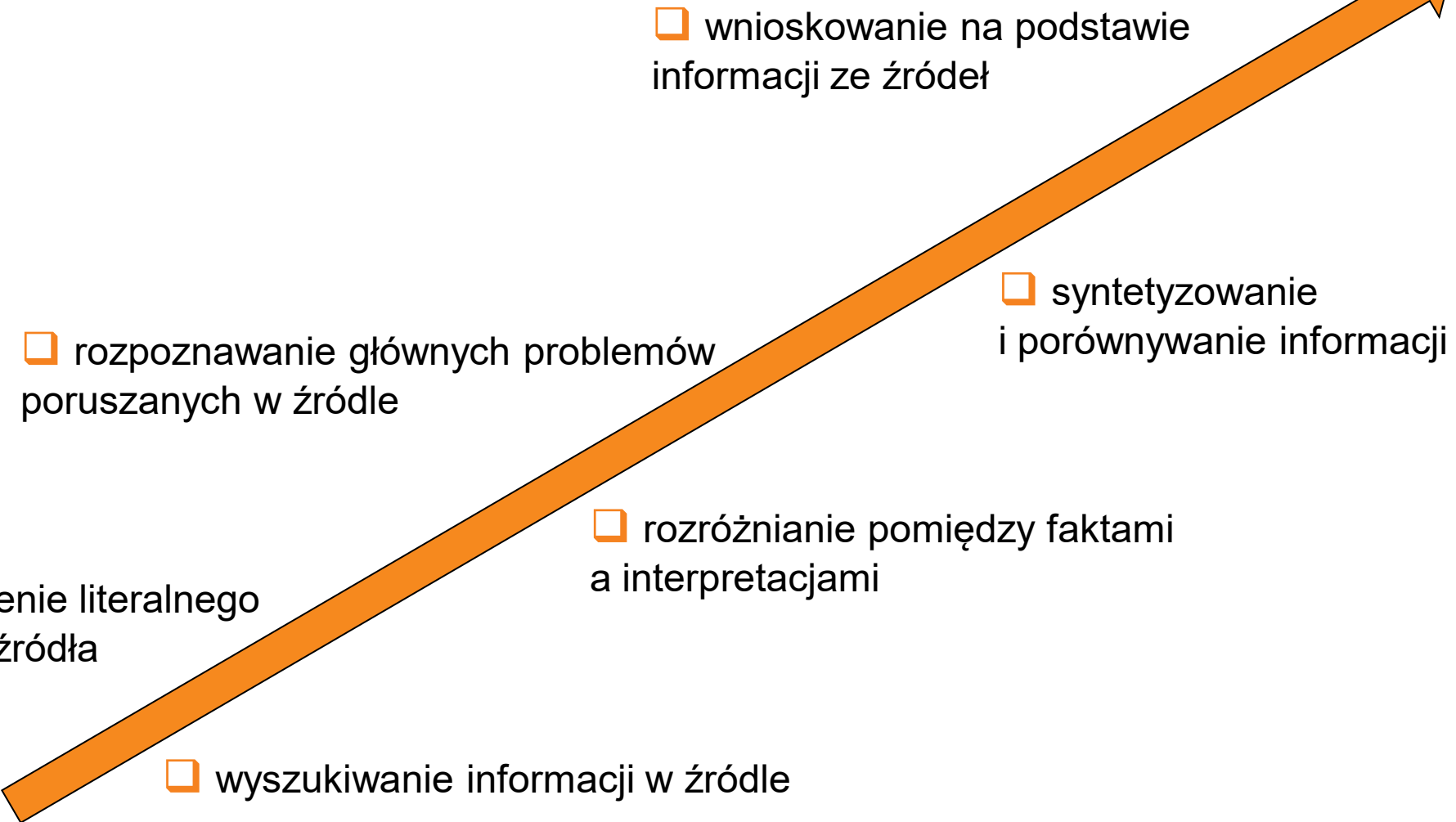
Umiejętności chronologiczne

-
- intuicja czasu
  - przyjmowanie perspektywy historycznej i unikanie myślenia ahistorycznego
  - rozumienie struktury czasowej w narracji historycznej
  - dostrzeganie zmiany i ciągłości w czasie
  - dostrzeganie zależności czasowych
  - tworzenie osi czasu
  - odczytywanie danych przedstawianych na osi czasu
  - mierzenie i obliczanie czasu
  - rozróżnianie przeszłości, teraźniejszości i przyszłości

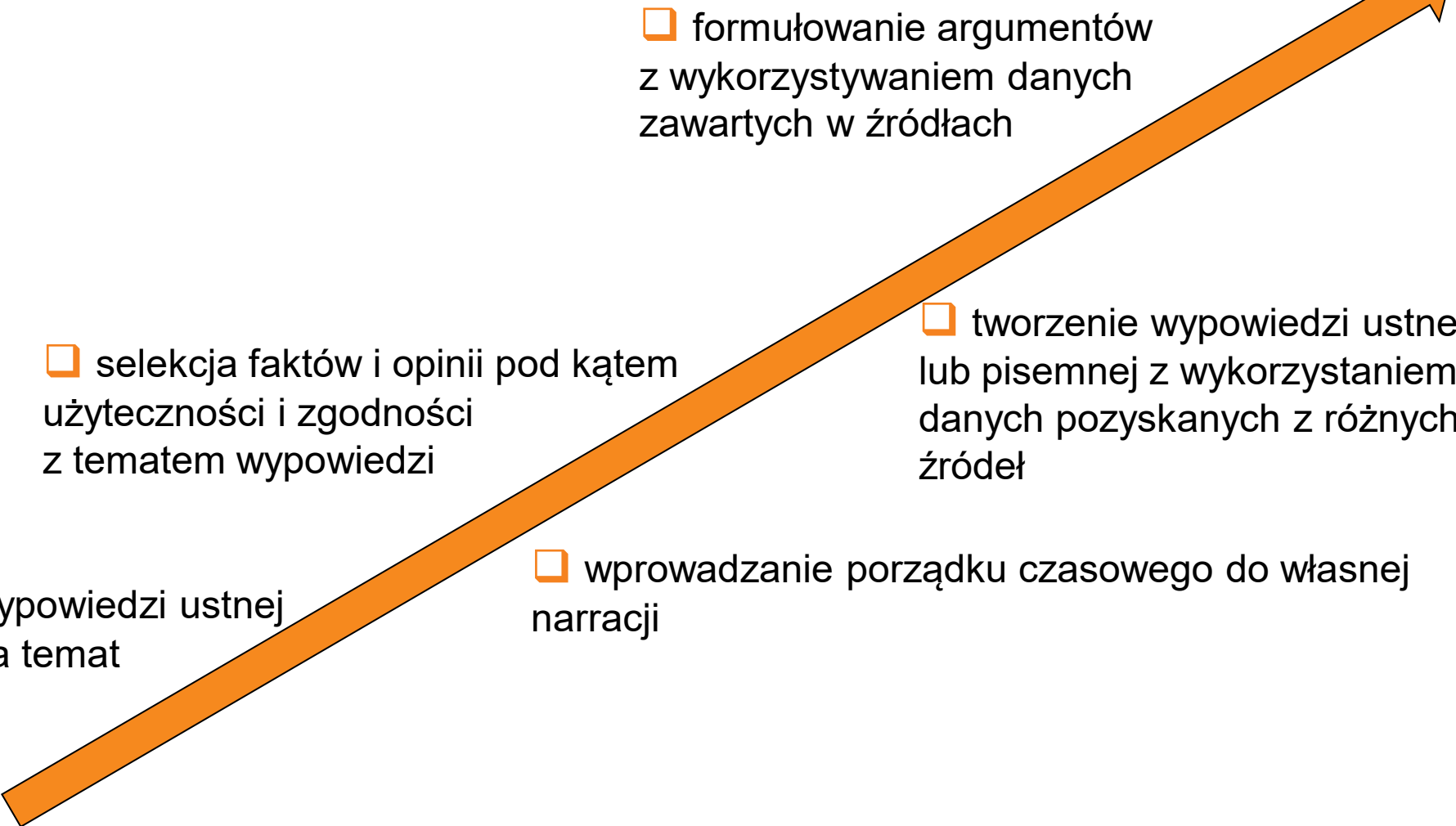

Umiejętności analityczne

-
- ☐ rozumienie literalnego przekazu źródła
  - ☐ wyszukiwanie informacji w źródle
  - ☐ rozpoznawanie głównych problemów poruszanych w źródle
  - ☐ rozróżnianie pomiędzy faktami a interpretacjami
  - ☐ wnioskowanie na podstawie informacji ze źródeł
  - ☐ syntetyzowanie i porównywanie informacji

Umiejętności tworzenia narracji

-
- tworzenie wypowiedzi ustnej lub pisemnej na temat przeszłości
  - selekcja faktów i opinii pod kątem użyteczności i zgodności z tematem wypowiedzi
  - wprowadzanie porządku czasowego do własnej narracji
  - formułowanie argumentów z wykorzystywaniem danych zawartych w źródłach
  - tworzenie wypowiedzi ustnej lub pisemnej z wykorzystaniem danych pozyskanych z różnych źródeł

Główne informacje o badaniu

Pytania badawcze:

- W jakim zakresie absolwenci gimnazjum opanowali opisane w podstawie programowej umiejętności historyczne?
- Czy uczniowie są faktycznie przygotowani do kontynuowania nauki historii w szkołach ponadgimnazjalnych?

Realizacja badania:

Cykl 1: 11 IX–4 X 2013 roku, 3707 uczniów klas pierwszych ze 148 szkół ponadgimnazjalnych

Cykl 2: 12 IX–3 X 2014 roku, 9085 uczniów z klas pierwszych i drugich z 200 szkół ponadgimnazjalnych

Poziom I

wyszukiwanie informacji w prostych źródłach; rozróżnianie faktów i opinii;
rozpoznawanie najprostszych kodów kulturowych

Poziom II

podstawowe umiejętności chronologiczne (przekładanie dat rocznych na wieki; dostrzeganie związków poprzedzania–następstwa); rozumienie ocen wyrażonych w tekście; sytuowanie obiektu na mapie na podstawie informacji ze źródła; wyszukiwanie informacji w prostych źródłach z epoki

Poziom III

synteza tekstu; proste wnioskowanie; podstawowa argumentacja; przyporządkowywanie faktów do okresów historycznych; rozumienie pojęć

Poziom IV

integrowanie informacji z różnych źródeł;
wnioskowanie na podstawie informacji ze źródeł

Poziom V

analiza tekstu z wykorzystaniem myślenia chronologicznego;
wnioskowanie w oparciu o źródła ikonograficzne; identyfikacja faktów historycznych zawartych w różnych źródłach i określanie ich wzajemnych zależności w czasie

16%

35%

68%

82%

100%

Analiza ikonografii

Na podstawie tekstu wykonaj zadania.

Modlitwa zbiorowa jest dwadzieścia pięć razy więcej warta niż modlitwa w domu lub w czasie pracy. I jeśli ktoś po pracy idzie do meczetu, by się modlić, to za każdy krok w kierunku meczetu ma jeden grzech odpuszczony i jedno dobro dodane. Kiedy się modli, aniołowie dają mu boskie błogosławieństwo. Módlcie się, czekając na zbiorową modlitwę w meczecie.

1

2

3

4

Zadanie [H_75.2]

Opisana w tekście praktyka religijna została przedstawiona na ilustracji numer

A. 1.

B. 2.

C. 3.

D. 4.

Poziom I

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

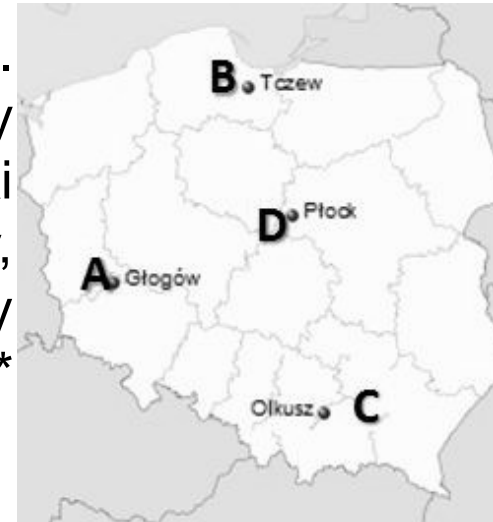

Analiza mapy

Przeczytaj treść hasła z internetowej wersji Encyklopedii PWN dotyczącego jednego z miast polskich i wykonaj zadania.

... – miasto powiatowe w województwie małopolskim; 36,9 tys. mieszkańców (2010); ośrodek przemysłowy i turystyczny; zakłady górnicze rud cynkowo-ołowiowych (kopalnia w likwidacji), fabryki naczyń emaliowanych i wentylatorów; przemysł spożywczy, drzewny; muzea; prawa miejskie od 1299; XIV–XVII w. główny ośrodek górnictwa kruszcowego w Małopolsce; gotycka kolegiata* (XIV, XV, XVII w.) z gotycką i renesansową polichromią.

* kolegiata [łac.] – tu: kościół

Zadanie [H_73]

Wskaż, które miasto opisane jest w haśle.

A. Głogów

B. Tczew

C. Olkusz

D. Płock

Poziom II

Analiza tekstu

Na podstawie fragmentu konstytucji Stanów Zjednoczonych wykonaj zadania.

Poprawka XIII (1865): Nie będzie w Stanach Zjednoczonych lub jakimkolwiek miejscu podległym ich władzy ani niewolnictwa, ani przymusowych robót, chyba jako kara za przestępstwo, którego sprawca został prawidłowo skazany.

Poprawka XV (1870): Ani Stany Zjednoczone, ani żaden stan nie może pozbawić ani ograniczać praw wyborczych obywateli Stanów Zjednoczonych ze względu na rasę, kolor skóry lub poprzednie niewolnictwo.

Poprawka XIX (1920): Stany Zjednoczone ani którykolwiek ze stanów nie może obywateli Stanów Zjednoczonych pozbawić praw wyborczych ani ograniczyć ich ze względu na płeć.

Zadanie [H_106]

Kobieta, która urodziła się w 1840 roku i do 1865 roku była niewolnicą, uzyskała prawa wyborcze w roku

A. 1858.

B. 1865.

C. 1870.

D. 1920.

Poziom IV

Chronologia

Na podstawie reklamy wykonaj zadania.

Klient reklamowanej firmy, mógł zapłacić za usługi w 1901 roku monetą oznaczoną numerem

A. 1.

B. 2.

C. 3.

D. 4.

Poziom V

1.

2.

3.

4.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Poziom I

wyszukiwanie informacji w prostych źródłach; rozróżnianie faktów i opinii;
rozpoznawanie najprostszych kodów kulturowych

Poziom II

podstawowe umiejętności chronologiczne (przekładanie dat rocznych na wieki; dostrzeganie związków poprzedzania–następstwa); rozumienie ocen wyrażonych w tekście; sytuowanie obiektu na mapie na podstawie informacji ze źródła; wyszukiwanie informacji w prostych źródłach z epoki

Poziom III

synteza tekstu; proste wnioskowanie; podstawowa argumentacja; przyporządkowywanie faktów do okresów historycznych; rozumienie pojęć

Poziom IV

integrowanie informacji z różnych źródeł;
wnioskowanie na podstawie informacji ze źródeł

Poziom V

analiza tekstu z wykorzystaniem myślenia chronologicznego; wnioskowanie w oparciu o źródła ikonograficzne; identyfikacja faktów historycznych zawartych w różnych źródłach i określanie ich wzajemnych zależności w czasie

16%

35%

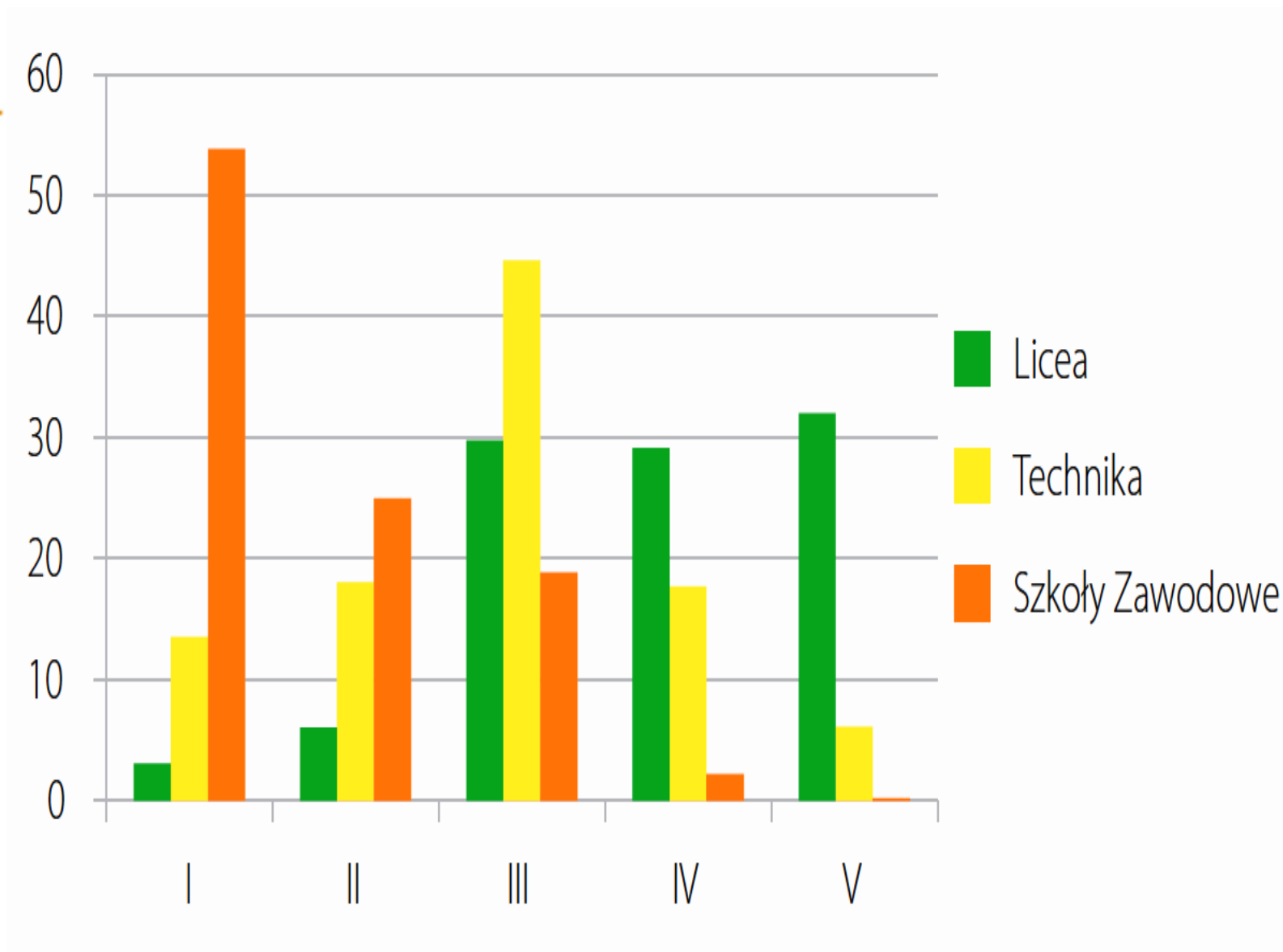
68%

82%

100%

Umiejętności historyczne absolwentów gimnazjum a ich dalsze wybory edukacyjne

Badanie postaw uczniów szkół ponadgimnazjalnych wobec historii Polski XX wieku

Cel badania:

zbudowanie typologii postaw wobec historii Polski XX wieku i określenie częstotliwości ich występowania wśród młodzieży

jednym z segmentów narzędzia był test wiedzy z historii Polski XX w. składający się z 34 zadań

Realizacja badania:

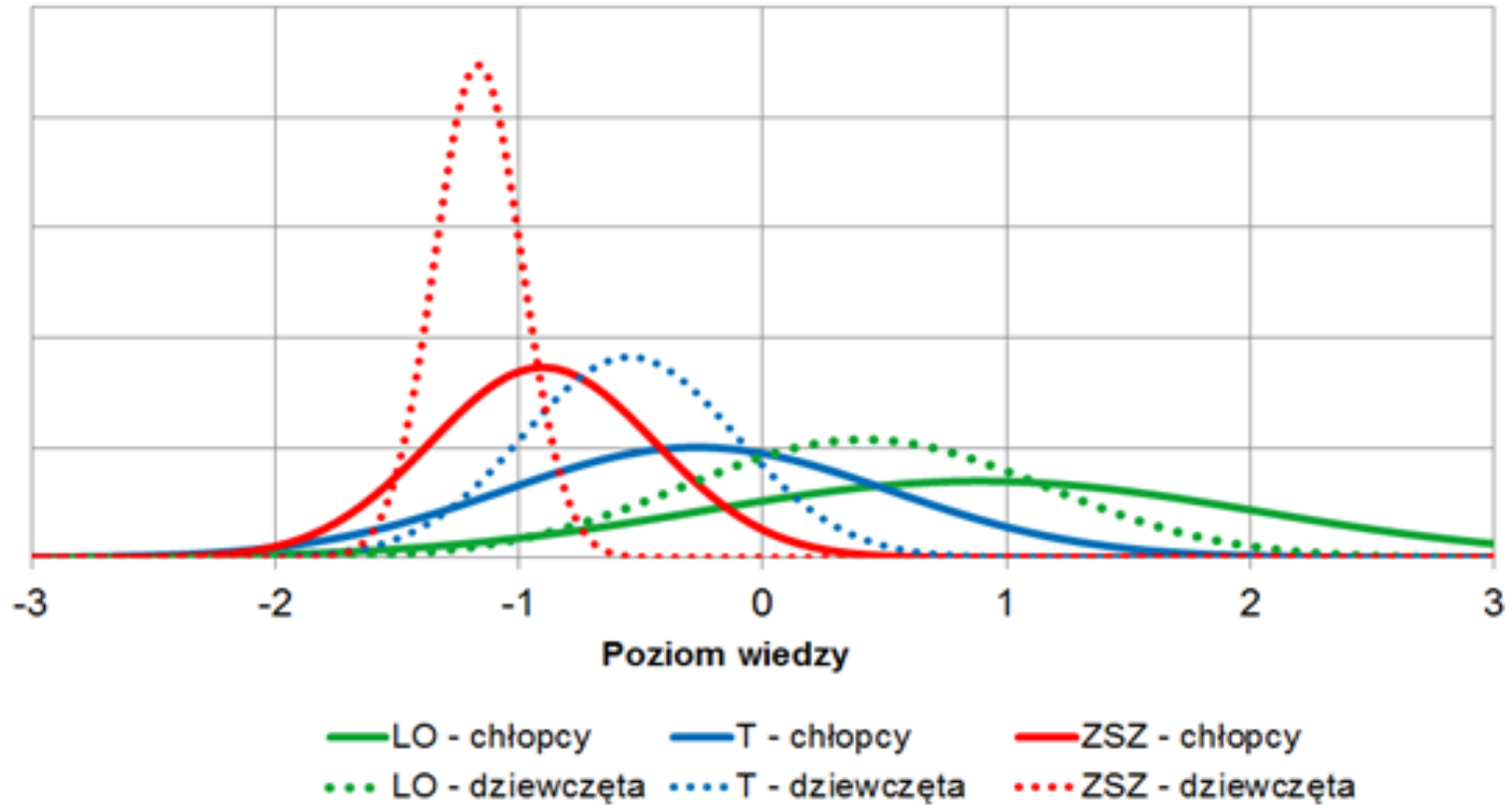
Wiosna 2015

próba 3744 uczniów

(w tym 76 liceów, 65 techników i 29 zasadniczych szkół zawodowych);

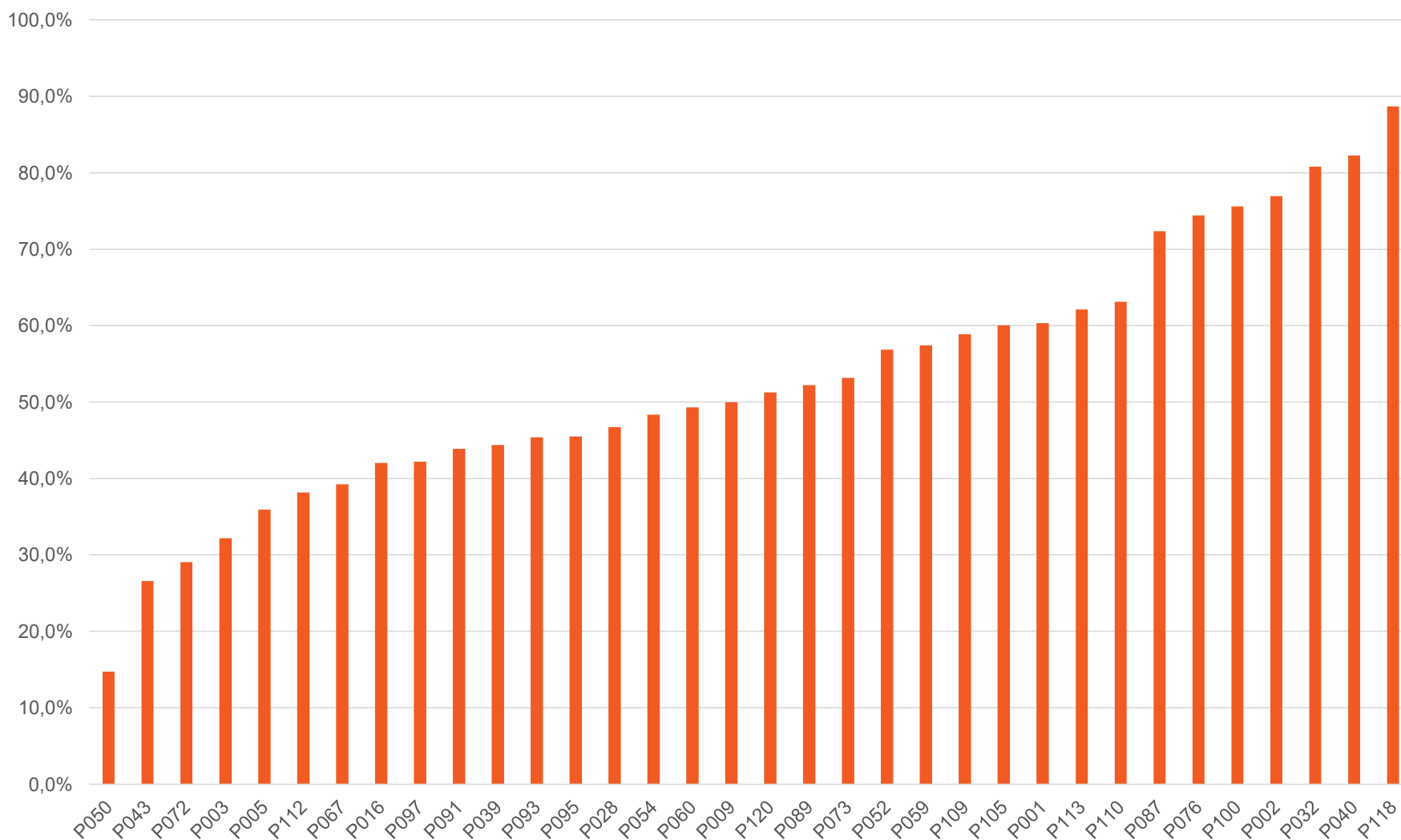

Poziom wiadomości uczniów na temat historii XX wieku

Trudność zadań w teście wiedzy

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOLECZNY

Polska weszła w skład Unii Europejskiej w roku

A.1990.	2,6%
B.1997.	6,6%
C.2004.	88,6%
D.2010.	2,1%

Po zaborach Polska odzyskała niepodległość w roku

A.1914.

10,8%

B.1918.

60,2%

C.1920.

12,9%

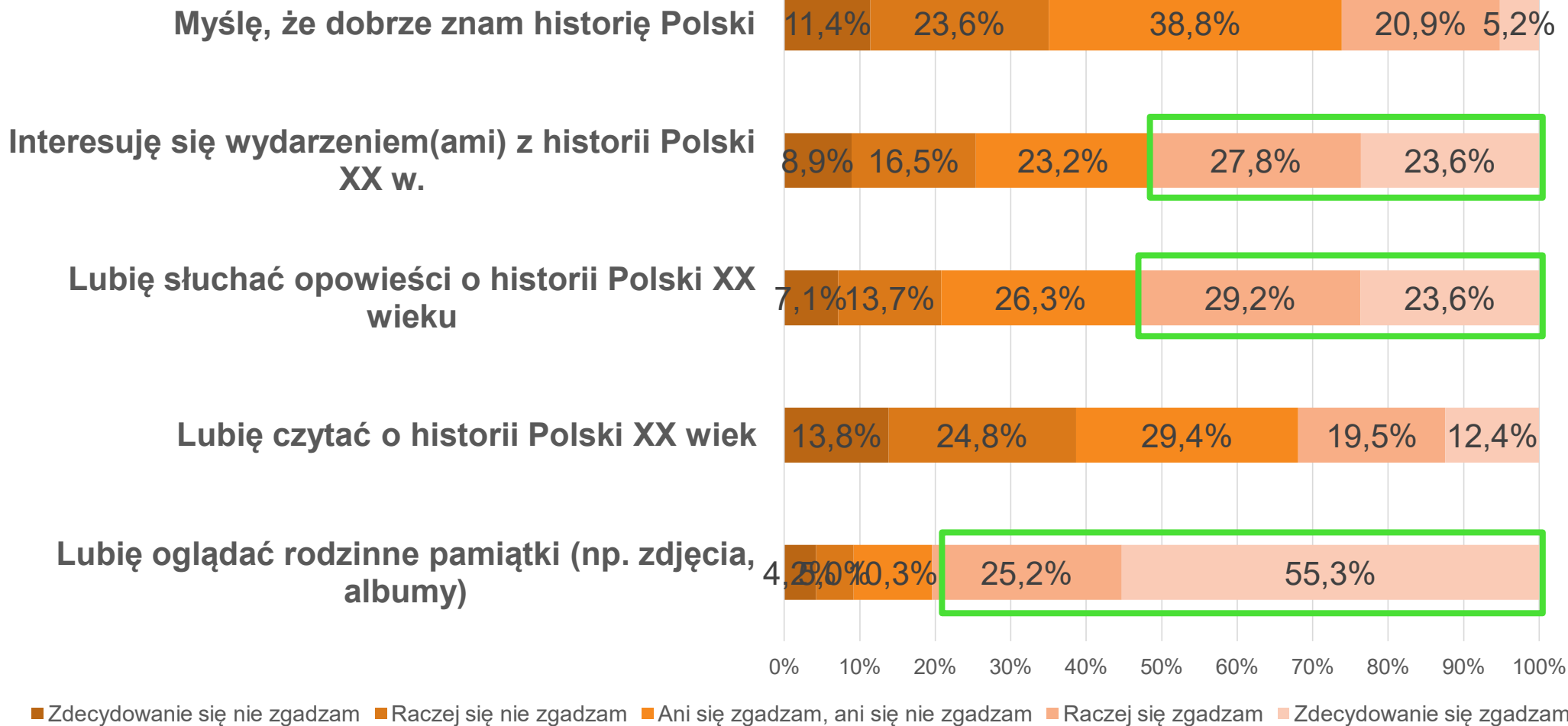
D.1922.

15,9%

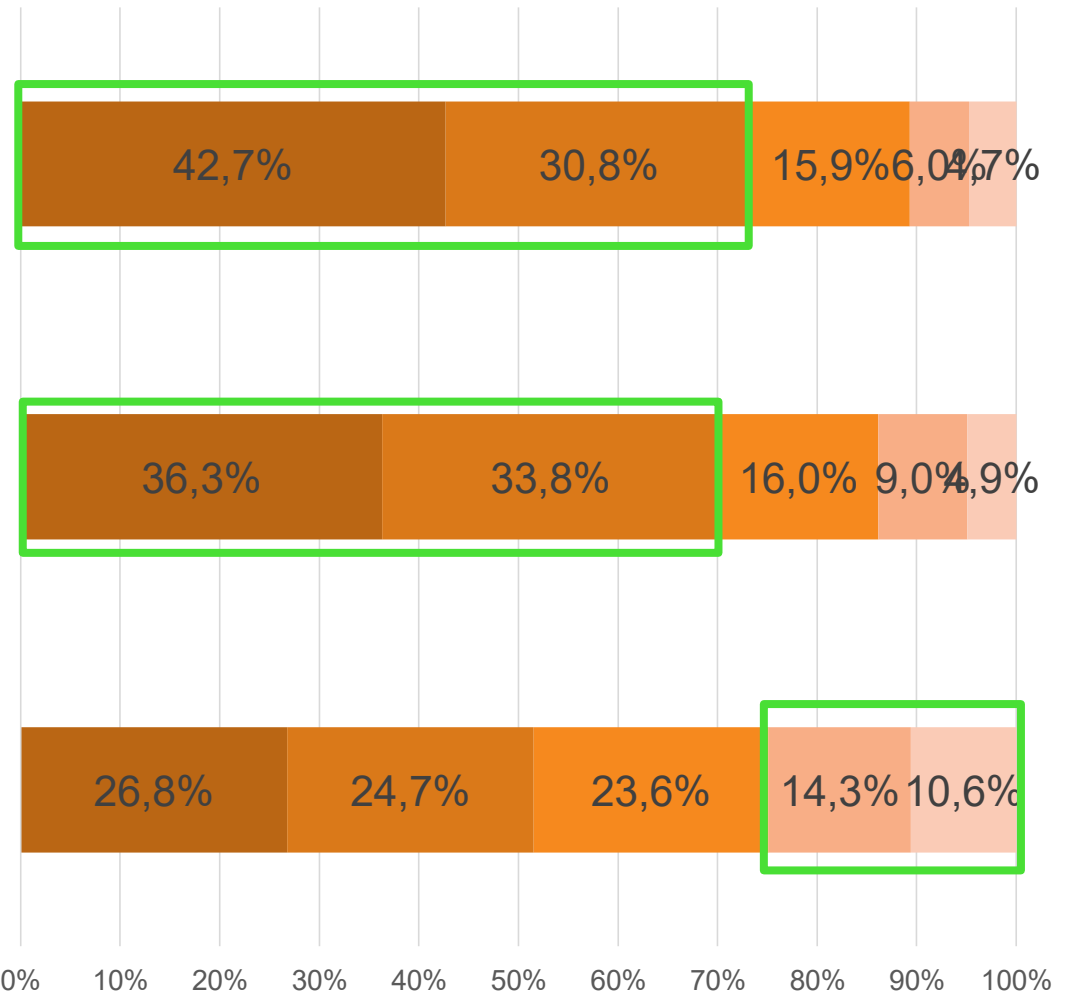
Wskaż datę święta państwowego, które upamiętnia odzyskanie niepodległości.

A. 3 maja	20,2%
B. 1 sierpnia	1,6%
C. 17 września	1,2%
D. 11 listopada	76,9%

Zajmowanie się historią to strata czasu

Zwiedzanie miejsc historycznych jest nudne

Historia jest jednym z moich ulubionych przedmiotów

■ Zdecydowanie się nie zgadzam
■ Raczej się nie zgadzam

■ Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam
■ Zdecydowanie się zgadzam

entuzjaści edukacji

„Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Instytut Badań Edukacyjnych
ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa
tel.: (22) 241 71 00, e-mail: ibe@ibe.edu.pl